

Előfizetési árak:

Egész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy hóra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.

hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.

első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Választási botránykö.

Pécs, 1901. április 23.

A „Pécsi Napló“ mai vezércikke azt a harcot, melyet az ellenzék az Adria-javaslat ellen indított, választási botránykönek nevezi, melyet az ellenzék azért keresett, hogy legyen mivel korteskednie a választásoknál a kormány ellen; mert hát a kormány szénája olyan rettenetesen rendben van minden téren, hogy a választóknak semmi okuk az ellenzékeskedésre nincsen; hiszen a belügyi kormányzat mintaszerű, a kiegyezés tisztázva van s rajtunk áll, hogy fentartsuk-e a közösséget, vagy önálló vámterületre térjünk át, a kvótát sem emeltük — tavaly óta s az új ágyukra sem kell fizetnünk — még az idén.

Nemde isteni egy állapot ez? Kinek jutna eszébe ezzel szemben követelni a választásoknál jelöltjétől, hogy foglaljon hát állást az önálló vámterület mellett, ha olyan nagyon rajtunk áll ennek életbeléptetése? Ki rekriminálhatja a „politikai okokból“ történt tavalyi kvótaemelésért, mikor az idén nem történt újabb emelés? Ki gondolna arra, hogy biztosítsa az országot a tisztán osztrák zsebeket hízalni hivatott új ágyubeszerzés ellen, mikor az idén még nem kérnek erre pénzt?

Az ellenzék tehát a „Pécsi Napló“ szerint nagyon meg van szorulva választási agitációs eszköz dolgában s ezért vetette magát az Adria javaslatra, hogy ebből kovácsoljon az agitálásra fegyvert. De hát ez a törekvés a cikkező szerint alaposan csütörtököt mondott, mert az Adria dolga olyan tiszta, mint a napfény s abból a kormány ellen fegyvert kovácsolni nem lehet.

Hát teljék benne a kedve, akinek mestersége mindenféle mellékcélzatokat keresni az ellenzék köteleességteljesítésében, de hogy magában a kormánypártban sem fogják föl egy a dolgot, mintha az nagy dicsőségére válnék az azt erőltető kormánynak, arról élénk tanubizonyságot tesz az a közöny, a melyet a kormánypárt maga tanusít a javaslat iránt. Háromnegyedrész a párt tagjainak feléje sem megy az országhátnak, úgy hogy még a Ház határozatképességét is csak nagy nehezen lehet biztosítani, akik pedig jelen is vannak, egészen magára hagyják a szakminiszttert küzdelmében, aki bizonyára óvakodott volna siettetni az új szerződést, ha előre látta volna a következtetéseket.

Hiszen az Adria régi szerződése csak tíz év múlva jár majd le s így bizony semmi szükség nem volt rá, hogy annak meghosszabbításával éppen most foglalják le a törvényhozás idejét, mikor ugysem győzi a még hátralevő rövid idő alatt elintézni a rávárakozó legsürgősebb dolgokat. Aztán mi szükség volt arra, hogy új jogositványokkal és előnyökkel kedveskedjenek annak a vállalatnak, a mely az eddigiek mellett is 14 százalékos osztalékot tud adni részvényeseinek s így a saját üzleti érdeke is azt parancsolta, hogy újabb kedvezmények nélkül is tovább fejlessze a magyar kivitt, a mely olyan szép hasznót hajt neki.

De hát az új előnyökre azért volt szüksége a társaságnak, mert az új részvénykibocsátásra egy idegen bank nyert opció-jogot, mely ezen a révén milliókat fog elzsebelni tőle a neki szánt állami segélyből. Ezt megakadályozni az ellenzéknek annál is inkább kötelessége, mert az nem közönyös az országra nézve, hogy az Adria az egész új tőkét hajóparkja kiegészítésére fordíthatja-e, vagy hogy egy tetemes része rögtönös haszonként idegen tőkepénzesek zsebeibe vándoroljon.

Ezt pedig meg lehetett volna akadályozni azzal, ha a törvényhozás az új segélyt azzal a kikötéssel szavazza meg, hogy a társaság az üzletfejlesztéshez szükséges új tőkét ne új részvények kibocsátásával, hanem elsőbbségi kötvények útján szerezze be. Ebben az esetben elmarad az opció révén ránehezülő súlyos veszteség s nem lett volna szükséges még adómentességet is adni a meghosszabbított szerződés egész időtartamára; mert az már magában véve is a legképtelenebb igazságtalanság, hogy az állam egy üzleti vállalatnak akkor is elengedje az adószolgáltatást, ha az a rendes polgári haszonnal is többet jövedelmez részvényeseinek.

Ezek a tekintetek a kormánypártnak is jelentékeny részét a szerződés ellen hangolja s ez az oka, hogy távol tartják magukat a vitától, sőt még a szavazástól is. Persze azért az ellenzék küzdelme sikertelen marad, mert azok a kormánypártiak, a kik igazat adnak az ellenzéknek, semlegesek maradnak ugyan, de nem sorakoznak a javaslat ellen, mert hát közeledik a választás s ilyenkor nem jó eljárás a kormány kegyét.

A kormánypárti sajtó emberei azonban a saját pártjukban uralkodó hangulat

előtt szemet hunyva, annál nagyobb elkeseredéssel rontanak neki az ellenzéknek, a mely kötelességéhez hiven őrt áll az ország érdekei mellett. Bizony azok a kormánypárti tollforgató urak is tudják, hogy botránykönek ismerik az Adria szerződést a saját pártjukban is s azért szeretnék elriasztani az ellenzékét attól, hogy ezt az ország színe előtt szellőztesse.

A megyei szabadelvű-párt alakuló értekezlete.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1901. április 23.

Barnum és a baranyamegyei szabadelvűpárt megalakulását célzó értekező előkészítői kezét foghatnak. Barnumot is baleset érte ma, azért késtek a különvonatai s a mai értekezletet is baleset érte. Barnum ugyan meg se érzi az őt ért balesetet; de e szabadelvűpárt bajosan fogja ezt a mai balesetét kiheverni s nagyon valószínű, hogy — hogy lekérik a választási küzdelmek győzelmi helyéről.

Német Lipót mohácsi ügyvéd, volt orsz. képviselő és jelenleg is megyei törvényhatósági bizottsági tag többek megbízásából ma délelőtti 10 órára Pécsre értekezletet hívott egybe, hogy a baranyamegyei szabadelvűpárt megalakulását kimondják.

Az az értekezlet ma meg is volt. Látunk vagy kétszáz községi birót és előljárót s most kivételesen az „őh nép“ tagjai voltak az urak, mert ők ültek s az urak álltak. Az urak voltak pedig a községi jegyzők, a megyei tisztviselők s a járási szolgabírák. Szerettünk volna bő névsort szedni össze a megjelent notabilitásokról, a megyei társadalmi, közéleti s politikai élet kitűnőseiről, de hát ez a névsor olyan kicsivé zsugorodott össze, hogy elbujhatik egy-egy megyei bizottsági ülés látogatottsága mellett is.

Ennyi hát eléggé jelzi már külsőleg is az értekezlet fiasokját. Hogy pedig érdemben is nagy fiasoknál végződött — minden megalakulás és üdvözlő táviratmenesztés dacára is — az értekezlet, azt nem mi mondjuk, hanem az értekezleten elhangzott felssólalások előre is jelezték. Valóságos szóvita, heves elvi összeütközések s egy pontban csaknem személyes összecsapások történtek az értekezleten s jogosan fakadt ki egy ködmenes atyafi a berendelt községi elöljárók sorában, haraggal szólván:

— Ha az urak mindent felforgatnak, akkor minek binnunket ide!?

A vitát Jagits József, orsz. képviselő indította meg, nem helyeslő a pártszervezés napirenden levő tervezetét. Szerinte a szervezésnek alulról felfelé kell eszközöltetnie; a mozgalomnak a választókerületekből kell kiindulnia s a napirenden levő tervezet éppen az ellenkezője ennek s ellenkezik a népjoggal,

FRISS TÖLTÉSÜ

NAGY RAKTÁRBAN

EIZER JÁNOS

KERESKEDESÉBEN

ÁSVÁNY- és GYÓGYVIZEK

PÉCSETT, Széchenyi-tér, a kir. ítélőtábla palotájában.

** JUTÁNYOS ÁRAK! ** PONTOS KISZOLGÁLÁS! **

a választók szabad akaratának megnyilatkozásával is. Indítványozta tehát, hogy a párt-szervezkedés szüksége kimondatván, az értekezlet bocsásson ki felhívásokat, hogy sorakozzanak a szabadelvűség zászlaja alá a választók. De a megalakulás csak akkor történjék, ha lent a kerületekben a pártsszervezésre bizalmi férfiakat választanak s azokat ide a központba az alakuló gyűlésre beküldik.

Kardos Kálmán, orsz. képviselő és Benkő Gyula, szentlőrinci ügyvéd ez indítvánnyal szemben ragaszkodtak a kidolgozott s napirenden levő tervezethez. Jagits indítványát ellenben Szily Pongrác orsz. képviselő és Antal Gyula, egyetemi tanár pártolták.

Szily Pongrác felszólalásából azt is megérthettük, hogy a tulajdonképeni megalakulásra a néppárt ellen van szükség. Antal Gyula felszólalásában pedig magát az egész értekezletet olyannak jelezte, mely minden jogalapot nélkülöz. A joggal ellenkezőnek jelezte magát az elnök Németh Lipót elnökségét is s bizony erős igazságokat hangoztatott egész felszólalása menetén.

Mindezek után pedig a többség — a berendelt községi bírák és előjárók — elfogadta az így ladorongolt szervezeti tervezetet s oly sok izzadság után az egybehívók megkönnyebbülve lélekzettek fel, mikor az üdvözlő táviratok sietve történt megéljenzése után a kínos incidensekben bővelkedő — bátran mondhatjuk: ugynevezett — »szervező« értekezlet véget ért.

*

Kiküldött tudósítónk az értekezlet lefolyásáról a következőkben számol be:

Délelőtt 10 órakor már megtelt a Vigadó nagyterme soha nem látott, idegen arcokkal; jóképű leiblis és ködmenes atyafiakkal, a községek bíráival és előjáróival, kik a körülbelül készázból álló széksorokat foglalták el. Őket pedig körülvették a községi jegyzők nagy csapatban és a megyei tisztviselők.

Az előkészítő bizottság zöld asztala körül ott voltak: Németh Lipót, az egybehívók elnöke; Benkő Gyula ügyvéd; Krasznay Mihály siklósi járási főszolgabíró, Margittai Péter, Kardos Kálmán, orsz. képviselő, Jagits József orsz. képviselő, dr. Madarász István, pécsi ügyvéd, Mándi Samu, Driess Lajos, Lenkei Lajos lapszerkesztő és Darócy Aladár

dr. főispáni titkár. Ott láttuk még a teremben: Tormay Károly alispánt, Stajevits Jánost, Antal Gyula egyetemi tanárt, Szily Pongrác képviselőt, ifj. Brázay Kálmánt, Halvax Józsefet, Sey László kir. tanácsost, dr. Krasznay Miklóst, Kossits Kamill megyei főjegyzőt, dr. Kossits Ákóst, Kossits Szilárd ügyvédet, dr. Reeh Dezsőt, Schwabach G. Zsigmondot, Jessenszky Lajost, Nagy Jenőt, Szinkovich Károly, Horváth István főszolgabírót, Forray Valér tb. főszolgabírót, Bolgár Kálmán anyakönyvi felügyelőt és többeket a hivatalos világból.

Negyed tizenegy órakor nyitotta meg Németh Lipót elnök az értekezletet, jelezve, hogy, az 1897-ben összehívott országgyűlés utolsó ülészakát tartja s az ősz elején leendő választásokra már minden párt szervezkedik. Tehát szükséges a szabadelvű párt szervezése is a megyében: a függetlenségi párt a közjogi alap ellen küzd, a néppárt szentesített törvény revízióját akarja, ezekhez tehát nem csatlakozhatnak. Egyedül a szabadelvű párt áll a hatvanhetes alapon, segíti elő az ország és nép közgazdasági jólétét s békés előhaladását; tehát ehhez kell csatlakozniuk, még pedig azon az alapon, amit Széll Kálmán miniszterelnök székfoglalójában is kifejtett. Elfátyolozott hangon emlékezett meg ezután a Bánffy Dezső bukásáról; majd örömmel konstataulta, hogy Széll Kálmán személyében megérkezett a nemtő, a ki szerencsés kézzel paktumot kötött, sőt a szabadelvűpártot a volt nemzeti párttal isgyarapította. Tehát az ő programja, a tiszta szabadelvűség vezérelje most az értekezletet, a baranyamegyei szabadelvű párt szervezésekor. S erre szükség van; hogy a párt megyeszerte szervezve legyen s a központból a kerületek erkölcsi s esetleg anyagi pártfogásban is részesüljenek. (Egy hang: Nem szabad!)

Felkéri az értekezlet jegyzőjévé dr. Madarász Istvánt; jegyzőkönyv hitelesítésére pedig dr. Ursinyi Pált, Fazekas Sándort, Szivér Istvánt és Witt Józsefet.

Korelnök választására is felkéri az értekezletet, mire egyhangulag Németh Lipót nevét hangoztatják.

Németh Lipót, bár — körülnézve a teremben, örömmel látja, hogy korra nézve nem illetné meg a korelnöki tiszt — mégis köszönettel veszi s indítványozza, hogy az értekez-

let mondja ki a megyei szabadelvűpárt megalakítását s ezt kimondván, pártgyűléssé alakuljon át s válasszon elnököt.

Az értekezlet az indítványt helyeselte s ismét Németh Lipót nevét hangoztatták elnöknek s így ő határozatilag kimondta, hogy a szabadelvűpárt megalakulását az értekezlet elhatározta s pártgyűléssé alakulván át, elnökké Németh Lipót választotta meg.

Ezután az elnök előterjesztette a napi rendet. Ennek első pontja volt: a szervezeti terv tárgyalása. Második: a központi bizottság és tisztviselők választása. Harmadik: megbízottak választása a kerületi szervezkedés vezetésére. Negyedik: indítványok.

A pártsszervezés tervezetét olvasta fel ekkor dr. Madarász István.

Jagits József orsz. képviselő szólt elsőnek a tervezethez, mely szerinte ellenkezik a jogos és egyedül helyes szervezéssel. Alulról felfelé kell a szervezésnek megtörténie, hogy bizalmi kapocs legyen a választók és a központ között. Ez a népjog követelménye és a választók joga; ez áll Széll Kálmán miniszterelnök programjában is. De a szervezeti terv ennek éppen ellenkezője. Így nem érik el a célt; nem a központból kell a szervezést eszközölni, de a választók tegyék azt. A tervvel szemben indítványozza, hogy felhívást bocsásson ki az értekezlet, a választókat a szabadelvűpárt zászlaja alá híván. Majd azután a választó polgárok községenként, kerületenként szervezkedvén, küldjenek bizalmi férfiakat a központba, a kikkel együtt kell majd a központi bizottságnak a párt megalakulását s a szervezést elhatározni.

Kardos Kálmán orsz. képviselő szerint eddig nem volt szükség Baranyában a szervezkedésre, egyes személyek egyénisége biztosíték volt, hogy a párt ugyanis nyer képviselőket, kikre a pártállás nyílt bevállása nélkül sokan — egyéniségük hatása alatt — rájuk szavaztak. De most az elvet nyíltan be kell vallani s ezért szükséges a szervezkedés. Nem osztja Jagits aggodalmát a szervezés tervezetét illetőleg, mert a tervezetben is benne vannak a kerületi bizottságok. Ez csak a formát illeti s a tervet kivitelezése gyorsabban is történhetik. Ajánlja hát elfogadásra.

Szily Pongrác, orsz. képviselő szerint most, hogy a néppárt felléptével telekezeti ár-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A műpártolás és a nők.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —
(Folytatás.)

Az idealisztikus művészeti irány voltaképen a művészet arisztokráciája, melynek fennhatósága, égise alatt a különböző művészeti iskolák és stílusok keletkeztek, melyekben összefoglalvák a művészetek hamisítatlan alapelvei.

Amde, valamint minden emberi munka az életszükségletekhez, a viszonyokhoz, körülményekhez és a kor igényeihez alkalmazkodik, változik és a szokásoknak s divatnak van alávetve: úgy változik a művészet is a kor igényeihez képest az életszükségletnek, a változott felfogásnak és a korszellem törekvéseinek megfelelőleg. A gyáripar fejlődésével, a sokszorosító iparnak magas fokra való emelkedésével alaposan megváltoztak igényeink és életszükségleteink. Ma másként élünk, mint a hogy éltek 100 év előtt dédapáink, mások törekvéseink, más a felfogásunk, másként mérjük a mű értékét is.

A mostani praktikus korszellem megkövetelte, hogy az idealisztikus műírány gyakorlatiasabb alapokra fektetessék, hogy megváltozott életmódunkhoz, újabb igényeinkhez alkalmazkodjék, átídomíttassék. Ez az oka, hogy az iparművészet újabb időben különösen nagy átalakuláson ment keresztül. Minthogy pedig

az iparművészet a képzőművészeteknek mintegy szurrogátumát képezi, kell, hogy az összes képzőművészetek iránya kölcsönhatásánál fogva szintén megváltozzék.

Minden kornak megvolt az ő saját művészeti iránya, melynek nyomait megtaláljuk az emberi kultúrtörékvéseken. Ha a 17 és 18. század művelődéstörténetét vizsgáljuk, azt találjuk, hogy ezen korban úgy a művészetben, valamint a kulturális törekvésekben bizonyos eszményiség volt az irányadó, a cél. Eszmékért és elvekért küzdött és harcolt az emberiség, eszméket szolgáltak az államférfiak, eszméket hirdettek a művészek, eszmékért lelkesültek a tudósok és szónokok és eszmékért szenvedtek a hősök vértanui halált. Nem csoda, hogy ezen korban az idealisztikus műírány volt az uralkodó a művészetekben.

Az eszmék ezen harca tetőpontját érte el a nagy francia forradalomban. Elérkezett azonban a 18. század végén és a 19. század elején I. Napoleon világhódító korszaka, melylyel az eszmék uralma egyszerre romba döntetett.

Az eszmék küzdterére a munka uralma lépett és azzal felszínre került egy újabb törekvés az önzés és anyagiasság törekvése. — Ezzel megadta Napoleon a 19. század kultúrájának és művészetének újabb directíváját.

A társadalomban nagy átalakulások álltak be. Mindinkább tért hódított a jogegyenlőség elve alapján az emberi szabadság jogköre, a helyzetek és az eszmék tisztultak és rendezettebbek lettek.

Az emberi függetlenség és önállóság a létfenntartás versenyére szorította az emberi-

seget és ezzel jogaiba lépett a túlajtott vágy anyagi javak szerzéseért, az önzés és anyagiasság uralma, mely sietve gázolt keresztül az eszményiségen.

Nem lelkesültek többé eszmékért, nemes ideálokért, a munka lázas versenyében haszonlesés, vagyonszerzés, haladás volt a végcél. A munka elosztás elvének szélesebb körben való alkalmazása folytan nem érvényesíthette munkájában egyéniségét a munkás, öntudatlan gép lett belőle. Nem csoda, ha ily viszonyok között a képzőművészetek színvonalára esett, alább szállt, hogy a művészetek lassanként mesterségekké lettek, létfenntartási és vagyonszerző foglalkozásokká váltak, melyekben a materializmus és a naturalisztikus irány diadalmaskodott.

A napoleoni háborúk visszahatása folytán nagy tespedés állott be a művészetek kultiválásában. A 19. századeleje szűkölködött művészi eszmékben, a régi sablonokon élőködtek s így tért hódított a viszonyok megváltozásával az anyagiasság.

A 19. századot méltán nevezhetjük a haladás, munka nagy századának. E század munkája, mely a természeti erők kiaknázását és hasznosítását tűzte ki célul, annyit és akkorát alkotott, hogy alkotásainak értéke felér egy korábbi évezred munkájával, alkotásaival. Ezen lázas izgalmas munkában elvesztették az emberek a művészetek vezérfonalát, az eszményi szép iránti érzéket, a művészek pedig eszmék hiányában nem lelkesülhettek, hiányzott az inspiráció, az ihlettség.

Ily körülmények között érezték a mű-

nyalatok is belevitettek a politikába, szükséges a szervezkedés. S ezt a szervezkedést Jagits indítványa szerint tartja helyesnek s ezt ajánlja elfogadásra.

Benkő Gyula az eredeti tervezetet pártolja.

Antal Gyulának több nehézménye van. Kifogása van a tervezet ellen, sőt az elnök elnöksége ellen is. Először a kerületekben kell szervezni a pártot s ezek megbízottaival együttesen a központban. Enélkül nincs jogalapja az értekezletnek s a kerületekben elmondhatják, hogy egypár ur összesugott s a mit a központban csináltak, azt most a nyakunkba sózzák. Van külön indítványa is; hogy a pártalakulás nemcsak a választások alkalmára mondassék ki, a mikor parolázunk a néppel, aztán felé se nézünk, hanem a központ tartása fenn az összeköttetést mindig a kerületekkel.

Itt Benkő Gyula személyes ügyben haraggal pattant fel, kiáltván: *As ur tett ugy, nem minik.*

A hangulat ugyancsak zavaros volt s az elnök felállással akarta eldöntetni, hogy a tervezetet elfogadják-e, vagy Jagits indítványát?

Antal Gyula a kérdés feltevéséhez szölt helytelenítvén azt. Szerinte Jagits indítványa halasztó természetű, azt kell elsőnek szavazás alá bocsájtani.

Jagits József is a kérdés feltevéséhez szölt. *Ne blindre szavazzanak s az ő indítványát pontonként tárgyalják.*

A türelmetlenül mozgó falusi atyafiak berendelt csapatából ekkor egyik megembelelte magát s odaszölt a zöld asztal körül ülőkhez:

— Ne hívtak volna bennünket is ide! Ha az urak mindent felforgatnak, akkor nincs ránk szükség!

Végre is az elnök ismét csak azt tette fel kérdésül, hogy a tervezetet elfogadják-e? Persze a türelmetlen atyafiak tömege mind felállt s nagy zajban kimondta erre az elnök, hogy a tervezet egészében elfogadhatott.

Alelnökök megválasztották ezután: Mándi Samut, Sztankovich Dömét és Driess Lajost. Jegyzőknek dr. Madarász Istvánt és ifj. Brázay Kálmánt.

A kerületi szervezésre kiküldettek: a hegyháti kerületbe Ladányi Sándor; a pécs-váradiba Gállos Ede; a szentlőrincibe Benkő

Gyula; a pécsibe Brésler János; a siklósi Pakuszi Gyula; a baranyaváriban Sztankovich Döme és a mohácsi Margittai Péter.

Az elnök indítványára Széll Kálmán miniszterelnökhöz üdvözlő táviratot küldtek. Mándi Samu indítványára felkérték az elnököt, hogy az értekezlet üdvözlését és a pártalakulás híreit jelentse be báró Fejérváry Imre dr. főispánnak. Végül Benkő Gyula indítványára báró Podmanický Frigyeshez, az országgyűlési szabadelvű-párt elnökéhez is üdvözlő sürgönyt menesztettek.

Az alakuló értekezlet ezek után három-negyed tizenkét órakor véget ért.

Barnum cirkusza nálunk.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1901. április 23.

Végre elérkezett a nagy nap! A reklám atyamestere, Barnum — a ki azonban már csak névleg szerepel, mivel régen halott s tulajdonképpen a társa: mister Bailey az igazgatója az egész csorda köztársaságnak — némi kalamitások után megérkezett Pécsre s a buzatérien népvándorlástól körülveve felverte sátrait, megnyitotta kapuit, hogy befogadja Pécs város és a vidék vándorló néptömegét falai közé.

Rövid az időnk, szűk is a terünk, hogy ezt az európai ember előtt szinte érthetetlen amerikai reklamtengert most bemutassuk olvasóinknak. Különbözik is ennek semmi rációja, mert a ki meg nem nézte Barnumékát, az holnap hiába keresi őket, mert holnap már Eszéken lesznek. Caesar római imperator mondását: „Jöttem, láttam, győztem!” — Barnumék a világ minden táján praktizálják, még pedig fejedelmi mozdulat helyett a zsebükre tűve.

Ők jönnek — hallatlan reklám után — látja őket a publikum egy félnapon át s aztán tovább mennek, elvive egypár ezer pengőt a városokból.

Hogy némileg mégis írva is emléke maradjon Barnumék pécsi szereplésének, hevenyészve ideírjuk a világcsodák eme kiállításának vázlatos ismertetését:

Az emberi különlegességek közül elsőnek említjük Jó-Jó-t, az uszár-embert, a ki a legtükrösebb mopszlifejjel van megverve.

letkezésének okait, a stilizált naturalizmusnak, az idealizmus liberalizmusának, vagy a művészet demokraciájának is nevezhetnők.

Hogy mi voltaképpen a secessió műirányának a jellege és lényege, azt ma még bajos megmondani. Hazai művésztinktőlünk Zsolnay Vilmos egy alkalommal megkérdezte, hogy mit tart a secessióról, következőképp nyilatkozott: „A secessió tulajdonképpen a művészetek forradalma, melyről még nem tudjuk, hogy miként és hol fog végződni. Lázadás a régi stílek hagyományai ellen. A secessió hasonlít az erjedő musthoz, mely sok piszkot vet a felszínre, zavaros még, forr, melyről nem tudni hogy miről bor lesz; ha jól kezelik és nem öntenek hozzá vizet, kitűnő bor is válhat belőle.”

A secessziós műirány tényleg nem alapodott még meg annyira, hogy lényegéből szabályokat levonni, vagy ismertető irányelveket megállapítani lehetne, csak sejtetni engedni néhány fővonását, minő az egyszerűség, melylyel tárgyát kezeli. Csekély és jelentéktelen eszközökkel lehető kellemes és nagy hatást kíván elérni, hogy gyakorlati felfogásra valló művészi gondolatnak a kifejezője legyen, a természetes vonásokat fogadta alapul.

Sprengel Frigyes budapesti műépítész a magyar iparművészeti közlöny 1897-iki évfolyamában következőképp mondja a modern diszítő művészetről:

Mozog és forrong az egész művészvilág. Egy egész évszázadnak meddőségét és ürességét kell pótolni; meg kell teremteni a leg-

Miss Mary — vagy amint a fejtáblája hirdeti — Mariska, a moszathaju nő határozottan csinos hölgyecske, aki fölöttébb intelligens, 19 éves kisasszony. Miss Mabel Milton, az óriáshaju hölgy feltűnően hasonlít jó ismerősünkre, Csillag Annára. Annie Jones, a világ legszebb fekete szakállával dicsekvő hölgy, ezt a gyöngéjét leszámítva, egészen normális nő. Annie Howard kisasszony olyan, mint egy bimes pillangó, tiszteletreméltó bátyjával egyetemben, tetőtől talpig tetoválva lévén s a szerencse-malacot nem az óraláncukon, hanem a lábikrájukba beedzve viselik.

John Mc. Donald ur, egy hatalmas férfi, aki vagy két métermázsát nyom. Szomszédja James Coffey, aki 30 kilóig is alig tudja fölvenni súlyát s a hangzatos csontvágigerli néven ismeretes.

A kis Mab királyné, a legszebb törpe kisasszony, 22 hüvelyk magas. Lalloo, a kéttestű hindu, aki egy életre nem ébredt nővérel van összenőve.

Ezek azok a világcsodák, akik szórakoztatják a közönséget. A mutatványos világcsodák közül Charles Tripp kéz nélkül született s így a lábával ír. A legkülönösebb köztük Billy Velts, a sziklakoponyájú, akinek a fején egy hatalmas járdakövet törtek össze egy hatalmas vaskalapáccsal.

Kissé hátborzongató Tomassó urnak, egy élő tűpárnának a mutatványa, aki úgy szurkálja magába a tüket, hogy rossz nézni. Alfonso a szerecsen, ennek ellenében a társulat összes eltört lámpaüvegeit irigylésre méltó egyszerűséggel eszi meg, de néha megvágja a nyelvét. Rob Roy, az albinó, egyszersmind ficamművész is, aki ha akarja, kifecamítja a tagjait, ha nem, hát visszafecamítja. Young Hermann, a mellét tizenkilenc centiméterrel tudja a rendesnél nagyobb térfogatra föltujni s ezenközben vasláncokat szakít szét a mellkasával. Ez a csuda Magyarországon született, de már kora ifjúságában Amerikába vándorolt.

Sol Stone, az amerikai Frankl Móric. Ugy számol, hogy szinte káprázatos.

Clifford kisasszony olyan csinos, hogy még akkor is érdekes látványosság volna, ha nem nyelné el a legnagyobb méretű kardokat, sőt fűrészeket is.

Ha megemlítjük még James Mornist, a

nagyobb haladás századának specifikus művészetét.

Alig pár éve, hogy Angolországban megfújták a dekoratív művészetek ujjászületésének harsonáját és ma már visszhangzik attól az egész világ és sorompóba állnak korunk legkiválóbb művészei, hogy diadalra vigyék az új eszméket. A reneszánsz dicső ideje óta nem volt ehez hasonlóan intenzív mozgalom a képzőművészetek körében. Új iskolák alakulnak a festészetben és a szobrászatban, melyek mindegyike új eszméket hoz, újabb meg újabb problémákat old meg és már nincs távol az idő, midőn a még forrongó elvűnkől ki fog jegecesedni a mai kornak sajátos művészete: a modern művészet, a második reneszánsz.

Egy dolog már ma is bizonyos; az, hogy jövőben a dekoratív művészetet illeti meg az első hely. Nem is lehet az másképp praktikus irányzatú századunkban, mely minden tárgynak célját kutatja, mely nem éri be azzal, hogy a művészet öncél legyen, hanem követeli, hogy a mindennapi élethez alkalmazkodjék. Hogy foglalkozzék mindazon tárgyakkal, melyek bennünket folytonosan környeznek, melyeket mindig látunk, árasztja be fényével még a legszerényebb ember hajlékát is, értse meg és szeresse azt mindenki olyannyira, hogy életszükséglet legyen, mint a hogy az volt a régi Görögországban és a reneszánsz idő Florencében.

A semmitmondó keretképek és unalmas szobrok nem lesznek többé a művészet arisztokratái, hanem ezeknek is alkalmazkodniok kell a valódi szépnak a keretébe, melyet csak

vészek annak szükségét, hogy a két régi művészi irányt a korszellemnek megfelelően meg kell változtatni és alaposan megindult 3 évtizeddel ezelőtt a reform mozgalom, mely új művészi irányhoz vezetett.

A művész-lelkek tudták, hogy az idealisztikus irány nem felel meg a kor gyakorlati felfogásának. A művészek függetleníteni óhajtották magukat a régi idealis műirány konventionális sablonjaitól, stíljaitól, önnállóság után törekedtek és lehetőleg a korszellem igényeihez kívántak alkalmazkodni. A naturalisztikus irányt sem fogadhatták el feltétlenül, mert féltették általa a művészi eldurvulását és a művészet elfajulását, elűzését.

De el sem ejthették egészen a naturalisztikus műirányt, mert minden hibái dacára gyakorlatilag jobban bele illett a realis korszellem követelményeibe. Szakítani kellett tehát úgy az egyik, mint a másik műiránnyal, különválni kellett a régi tradíciótól és a művész fantáziájának teljes szabadságot kellett biztosítani, úgy azonban, hogy a kor gyakorlati igényei, a megváltozott felfogás, izlésmód és a változott világnézetek figyelembe vétessenek. Új eszméket, új gondolatokat kerestek a művészek, a kivitelben új eljárást követtek, szóval egészen újat, a modern felfogásban teljesen kielégítő igyekeztek alkotni. Ily szellemben indult meg minden művészi téren a nagyszabású reform mozgalom, melynek köszönhetjük egy új művészeti iránynak keletkezését, melyet secessio vagy modern művészet elnevezése alatt ismerünk.

Ezen modern művészetet, tekintve ke-

gummibőrű embert, a fölátványosságok sátrával végeztünk.

Egyik-másik sátorban vannak a kóklerék, akik közül egyiket-másikat ismerünk. Itt van a kigyótáncoltató hölgy, a kaffer-művészek és egy kápráztató akrobata, aki úgy emelget félkézzel két métermázsát, hogy a baljával is felemel szórakozásból 80 kilót.

Látható itt a legérdekesebb etnografiai csoda, két apró csudaember, akiket valamelyik csöndes-océáni szigeten csipett el egy tengerész, kik beszélni sem tudnak. Itt van a leg-hülyébb indián is, akit nem lehetett beszélni megtanítani s itt láthatók az összenőtt kínai ikrek is.

Ennyi látványosságtól szinte szédül az ember feje, s habár némelyik mutatványhoz igazán erős idegek kellenek, mindenesetre nemcsak panorámát láttunk Barnuméknál, hanem sok tanulságos dolgot is.

(A közönség.)

E pillanatban, midőn eme sorokat írjuk, nem láttunk még mást a Barnum és Bailey féle világhírű vállalatból, mint a vonatok érkezését, a beszállítást és a buza-téren felállított sátrakat s szinte nem tudjuk, mit szóljunk arról az óriási néptömegről, mely az egész délelőtti folyamán az Indóház-utcát, a pályaudvart, a siklósi-országut és a buza-teret ellepte.

Hajnali négy órakor már óriási emberáradat hömpölygött végig az Indóház-utcán a pályaudvarra, míg egy nem csekélyebb nagyságu tömeg a buza-teret lepte el, azon hiszenben, hogy fél nyolcig kell csak várniok az érdekes bevonulásra, mely azonban soká váratott magára. S míg a pályaudvaron úgy hat óra felé megcsappant a közönség száma, fél nyolc órakor rohamosan emelkedett ismét, mert a buza-téren helyet foglaltak meg a várakozást, a pályaudvarra özönlöttek s a délelőtti folyamán az ott és az indóház-utcán összeverődött tömeg, belátás szerint nyolc-tíz óráig főnyire tehető, s ez a szám nem kisebbedett, dacára annak a nem csekély türelmipróbanak, melyet kiállatott a publikummal.

(a vonatok érkezése.)

Az első vonat, mintegy »csalogatónak«, pontosan 4 óra 30 perckor, a menetrendben az összes képzőművészeteknek együttes és egyenrangú közreműködése alkothat meg.

Leginkább érvényesül a modern művészeti irány az iparművészetben, mely a képzőművészetek kiegészítő részét képezvén, termékenyítő hatásuk egymásra kölcsönös és minthogy az iparművészet részint dísz tárgyak, részint pedig használati, lakásberendezési tárgyak és eszközök előállításával foglalkozik, tehát oly műalkotások, melyek bennünket folytonosan környeznek, melyeket használunk, általánosabb és közvetlenebb hatásuk, mint a képzőművészetek alkotásainak a hatása és mivel az iparművészetben a cél az, hogy a szépet a haszonnal és célszerűvel összeegyeztessük, mi a modern művészet egyik sarkalatos törekvése, következik, hogy a modern művészeti irány az iparművészetben nemcsak létjogosultsággal bír, de tekintve korunk gyakorlatias irányát, kell, hogy jövővel is birjon.

Sokan kárhoztatják a modern műírányt. A művészetek elkorcsulását látják benne; rendezetlenséget, ötletszerű szeszélyességet találnak sok modern műtárgyon. Vannak művészek, kik tévesen fogják fel a modern művészet irányelveit, kik azon törekvésükben, hogy minden áron újat produkáljanak, túlzásokba ragadtatják el magukat és nem ritkán vétenek a jó ízlés ellen. Ily alkotás azonban nem bir műbecscsel, nem sikerült és nem modern modorban készült, tehát nem is felel meg a modern műírány igényeinek s kár arra ráfogni, hogy az szecessziós mű. Ime, ez azon általános recept, mely szerint egy modern ízlésű műtárgy tervezendő.

(Folyt. köv.)

kitűzött időben robogott be a pécsi állomásra, hol a teheráru raktáron felül deszkázták el a vágányokat a kocsik leszerelhetése végett.

Ez a vonat huszonmég vasuti kocsiban az állatsereglet s a dreszirozott elefántok egy részét hozta s dacára ennek a veszedelmes tehernek szinte meglepő volt az a csend, a mely uralgott. Egyetlen egy állati hang sem hallatszott, mintha csak holt anyagot szállított volna ez a vonat, mely megérkezése után nyomban központja lett a közönség érdeklődésének. — Csakhamar azonban kezdetét vette a közönség kérdezősködése a második vonat érkezése iránt s ekkor bizony megcsappant a lelkesedés, mert a vasuti tisztviselők kénytelenek voltak ama kellemtelen tényről értesíteni a töprengve várakozókat, hogy a második vonat nem 5 óra 43 perckor, hanem csak fél kilenc órakor érkezik. Ezt a nem csekély késedelmet az okozta, hogy a Bakóca-Felső-Mindszent vasuti állomáson a mozdony nem bírta az óriási terhet a meredek uton s így segédmozdonyt kellett Dombóvárról requirálni. A közönség azonban hiven kitartott várakozásában s talán még nagyobb érdeklődéssel fogadta a fél kilenc után néhány perccel berobogó második vonatot, mely tizenhét óriási hosszú kocsiban a szerelvényeket és a vontató lovakat hozta. Ez a késedelem természetesen a többi vonat késését is okozta, úgy, hogy a harmadik vonat 6 óra 54 perc helyett 10 óra 15 perckor, a negyedik vonat pedig 7 óra 35 perc helyett 11 órakor érkezett. A vonatok beérkezése után kezdetét vette

(a kiszállítás)

az a valami, amire a közönség reggeli négy óra után fáradhatlanul várt. Bár — mint Barnumék minden tényét, ezt is óriási hírek előzték meg, a várakozó publikumnak meg kellett ama látványnyal elégednie, hogy a teherlovakat szállító kocsik ajtait felnyitották s az erős, széles hátú, tagbaszakadt angol lovak, minden hajtás vagy vezetés nélkül kettős rendben sorakoztak a pályatesten s aztán egyetlen halk figyelmeztető szóra indultak a vasuti kocsikról, vashidlásokon leszállított kocsik elé. Teljes elismerés és őszinte csodálatra érdemes az az igazi amerikai módszer, melylyel minden és mindenki a lehetőségig nesztelenül végzi kötelességét. Szinte szemkápráztató volt ez a khaosz, mely a körülbelül kétszázra menő ló kiszállításakor támadt s nem telt bele egy negyed óra, nyolcas fogatokként elvonultak a kocsik, az állatsereglet ketrecek, ezeket pedig a harmadik vonatból kiszállított idomított lovak s bámulatosan kicsi angol ponny-k követték, melyeket nem kocsikban szállítottak a városba, hanem egyetlen egy lovas vezette őket az utcákon végig.

Az elefánt csordákat és tevéket úgy hajtották be a városba. Délfelé járt már az idő, midőn az utolsó kocsi beért a városba, s ekkor kezdték meg

(a buza-téren)

az építkezést, mely azonban csak délutáni öt óra felé lett kész, s így a délutáni előadás nem volt megtartható. Maga az egész vállalat állatsereglet, cirkusz és »világcsordák« különböz, hosszú sátrakban vannak elhelyezve, hogy azonban mely mutatványt, hol látni, arról a lapunk zártáig honoló, észbontó zűr-zavarban nem lehet még fogalmat sem alkotni, mert az építkezés munkája lázasan folyik s az egész tér zsúfolva van a munkások nyüzsgő tömegével, melynek munkáját dacára az erős, széles időjárásnak, óriási, körülbelül hét-nyolcezer főnyi néző közönség lesi a kivont kordonon kívül, melyen belül csak a rendőrség tagjainak szabad időzni s ezeket is szinte ellenőrzik a Barnumék »saját külön« rendőrségének detektívjei. Az esti előadáshoz félhat órakor tartanak pénztárnyitást, s az előadás fél nyolc órakor veszi kezdetét. Nem akarunk látatlanul ítélni s tán hódolni a pesti lapok Barnum kritikáinak, azonban a vállalat sátraiak expozíciójából már most

jövendőlköhetünk annyit, hogy tán még sem tulzott ama fővárosi kritika, hogy Barnumról csak hallani lehet, de látni alig, mert a közönség kényelméről bizony alig van gondoskodva. Tizenhét-huszezer főre megy ama látogatók száma, kikre a vállalat igazgatósága számít Pécsen s ennek ellenében két pénztárt állítanak fel, melyeknek csupán néhány ambuláns pénztár van segítségére. A produkciók nem egy helyiségben, a belépti díjakat fizető közönség előtt folynak, hanem valamennyi sátorban egyszerre, úgy, hogy lehetetlen az egészet az előadás tartama alatt végignézni. Mindazonáltal az érdeklődés tárgyában nem lehet Barnuméknak panasza, mert eltekintve a pécsi lakosok minden rétegének szinte delirumszerű Barnum-lázatától, óriási ama idegek száma, kik a cirkusz miatt ma Pécsre jöttek, mit az is igazol, hogy már tegnap este egyetlenegy pécsi szállodában sem lehetett szobát kapni, míg a ma reggel Pécsre érkező vonatok szintén zsúfolva voltak vidéki érdeklődőkkel, mi természetesen nem csekély gondot okozott az állomásfőnökségnek.

(A vasutasok)

azonban dacára az óriási forgalomnak, dicséretes módon helyt álltak, gondoskodva volt arról, hogy a Barnumék monstrum-vonatai legkevésbé sem akadályozzák sem a többi vonat közlekedését, sem az utazók ki és beszállását, mi minden incidens és baleset nélkül történt meg, s ez igazi csoda, a beláthatatlan s minden oldalról szüntelenül támadó tolongásban. A vasut részéről Vörös Hiador forgalmi főnök jelent meg az állomáson, míg a forgalmi szolgálatot Wolleszky Károly állomásfőnök és az ügyeletes forgalmi hivatalnok teljesítették s a ma délelőtti teljesített valóban felelősségteljes szolgálatukért elismerés illeti őket. Tény az, hogy a közönség megfélemezésében (mert tulzás nélkül lehet ezt a kitélt használni) óriási erőt fejtett ki.

(a rendőrség)

melynek működése nemcsak teljes elismerést érdemel, hanem valóban mintaszerűnek mondható. Vassary Gyula rendőrfőkapitányon külön a rendőrség mai működésére rendeletet bocsájtott ki, melynek segítségével tervszerűen működhetek s a terv pontos és erélyes keresztülvitelének érdeme Sárkány Ármán dr. rendőrkapitányt illeti.

Vassary Gyula rendőrfőkapitányon és dr. Sárkány Ármán rendőrkapitány kívül a rendőrség részéről megjelentek az állomáson Schult Ferenc rendőrkapitány és Makai István tb. rendőrkapitány, Drasenovich Jenő rendőrfogalmazó, Horváth Gyula hegybiztos, Rangha János rendőrmester kellő számu gyalogos és két lovas rendőr jelentek meg, míg a Buza-téren Tóth, Trizler és Kovács rendőrbiztosok, gyalogrendőrök és két lovasrendőr ügyeltek fel a rend fentartására, mi sikerült is annyira, hogy a legcsekélyebb torlódás sem zavarta a közlekedést.

A város részéről megjelentek az állomáson Majorossy Imre, polgármester, Nendtvich Andor, helyettes polgármester, Oberhammer Antal, városi tanácsnok.

Lapunk zártakor kint a buza-téren éppen a cirkuszsátor óriási terjedelmű nézőterének berendezésével foglalkoznak, mely nézőterre oly sok rosszat mondtak fővárosi kollégáink, mindazonáltal nem kételkedünk, a délután folyamán a drágább jegyeket elárusító üzletei előtt folyt ostromállapot után ítélve, hogy estére zsúfolásig megtelnek Barnumék óriási sátrai.

— Az előfizetési díjakkal hátralékban levő t. előfizetőinket hátralékaik mielőbbi szíves beküldésére kéri a kiadóhivatal

Hírek.

Pécs, 1901. április 23.

Napirend 1901. április 24-én.

Naptár: szerda, április 24. — Róm. kath.: György. — Prot.: György. — Görög-kel. (ápr. 11.) Antipa. — Zsidó: Ijár 5. — Nap két 4 óra 39 perckor; nyugszik 6 óra 45 perckor. — Hold két 9 óra 28 perckor reggel; nyugszik éjféltkor.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézet jelzése szerint: hőszűnyedés és keleten csapadék várható.

A Zsolnay-szobor biszottság ülése d. e 11 órakor a városházán.

— (A pécsi püspök Budapesten.) Hetey Sámuel, megye-püspök, a ma reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott titkára, Igaz Béla dr. kíséretében.

— (Előléptetett bírák.) A király Biróy Béla, szegzárdi és Krammer József dr., kaposvári kir. törvényszéki bírákat a hetedik fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká kinevezte.

— (Plebános kinevezés.) A Szuly József esperes elhunytával csak nemrég megüresedett berkesdi plébániára a vallás és közoktatásügyi miniszter mint kegyur Radó Dezső herceg-szöllősi esperes plebánost nevezte ki. Az egyházmegye ezen egyik legjobb javadalmazású plébániájának új birtokosa kiváló érdemeket szerzett a magyarosítás terén, mit Pécsen a budai külvárosban eltöltött több évi káplánkodása alatt is teljes buzgósággal fejtett ki. Született 1858-ban, pappá 1881-ben szenteltetett. Ma, mint husz éves áldozár, gazdag tapasztalatokkal, széles körű társadalmi arravalósággal elődjének, ki hívei emlékében örökké élni fog, méltó utódja. Hercegszöllősen a magyarosítási törekvése mellett élénk tevékenységet fejtett ki a nép szellemi és anyagi jólétének előmozdítása körül, s ott a három nyelvű és vallás felekezetű plébániáján az egymás közti áldásos békés élet megteremtése körül sikerrel fáradozott. Ez a sikerekben gazdag múlt biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a kitüntett esperes-plebános új állomásán is előmozdítója lesz a hazafias érzés ápolása mellett a nép kulturális haladásának.

— (Halálozás.) Bubregy Lajosné szül. magyar Kossa Irén tegnap, április hó 22-én d. u. 4 órakor 44 éves korában elhunyt. Temetése április 24-én, szerdán d. u. 4 órakor fog a József-utca 9. sz. gyászaházból a budai külvárosi temetőbe végbemenni s a gyászistentisztelet a belvárosi plébániatemplomban április 25-én d. e. 9 órakor tartatik meg. Az elhunytat férje Bubregy Lajos, három gyermeke, atyja magyar Kossa Ferenc, nővére férj. Janikovich Béssán Elemérné és széleskörű rokonság gyászolja.

— (Bucszó állomásfőnök.) Hegyi Gyula, a szászvár-mázai vasútállomás főnöke saját kérelmére Kaposvárra helyeztetven át, tiszteletére — mint szászvári levelezőnk írja — vasárnap este bankett volt Szászvárott. A távozó állomásfőnök tíz év óta volt Szászvárott s mindenki tisztelte, szerette. A búcsulakomán a szegzárdi Garai zenekar működött közre; felköszöntőkben sem volt hiány s a mulatság csak hajnal felé ért véget. A jelenvolt hölgyek névsora a következő: Grószné, Baltháné, Schöffelné, Szoboszlainé, Kutasiné, Profeldné, Brogliné, Hegyiné, ifj. Schrottné, Ugrosdiné, Vasné, Miserné, Horvátné, Viserné és nővére, dr. Grünvaldné, Lovásziné, Szingerné, Dankóné, Littkéné, Mokliné és Erhárt kisasszony. Az urak részéről megjelentek: Ladányi Sándor, dr. Szilvási M. Baltha László, Vaszary Kálmán, Rumbus Imre, Kutasi Vilmos, Szoboszlai Grosz Abris, Gruber Lajos, Schöffel Jenő, Profeld József, Csermák Sándor, Kisér N., Brogli Béla, Ugrosdy Aladár és Jenő, Majer Alajos, Vass Imre, Schrott János, Wisner N., Horváth Ernő és László, Vieser N., Dr. Grünvald N., Szabácsi N., Sipos N., Zinder N., Dankó N., Lovási Gábor, Bükk N., Erhárt N., Littke Ernő, Rami Imre,

Mokri N., Maj N., Rác Mihály, Mocsári Antal, Kuckengberger János.

— (Csodás égi tűnemény.) Levelet kaptunk ma Vörösvölgy-pusztáról, melyben jelentik, hogy ott tegnap hajnalban csodás égi tűneményt láttak. A pécsi káptalan uradalmához tartozó pusztán ugyanis tegnap reggel 3 órakor — írja a levél — a béresek csodás égi tűneményt láttak. Az égboltozat a cselédek lakása felett mintegy három öl hosszán ketté nyílt és oly fényesség támadt, hogy az emberek mozdulni sem bírtak. Négy öt percig tartott ez a csodás világosság, mely a levélíró szerint olyan volt, mintha ezer és ezer lámpa világított volna s az egész pusztát tűztengerben állott volna. Azután lassan összeshűtött s két perc múlva újra összért a megnyílt égboltozat s végetért a csodás égi tűnemény, mely természetesen nagy ijedelmet keltett az emberek között s most mindenki a jelentőségét kutatja.

— (Jelentés a vízről.) A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: A víztartók tele vannak; a tettyei forrás vízszolgáltatató képessége folyó hó 23-án reggel 7560 köbméter.

— (Névmagyarosítás.) Kaufmann Ignác, kir. törvényszéki írnok, pécsi lakos vezetéknévénél »Kertész«-re kért átváltoztatása, belügyminiszteri rendelettel, megengedtetett.

— (Kinevezés.) Elek Gyula, pécsi pénzügyigazgatási fogalmazó gyakornok, a soproni pénzügyigazgatásához fogalmazóvá kineveztetett.

— (Törvényhatósági munkasközvetítő Pécsen.) A polgármester a következő hirdetményt teszi közzé: »Ezennel köz tudomásra adatik, hogy Pécs sz. k. város köz törvényhatósági bizottsága törvényhatósági munkasközvetítőnek Guth Béla III. aljegyzőt jelölte ki. Hivatalos helyisége: Városház, II. ik emelet, 25. sz. ajtó. Ennélfogva mindazon helybeli gazdasági munkások, kik helyben keresetet nem találván, mezőgazdasági-, szőlő-, erdő-, föld-, stb. munkára más vidékre is hajlandók csoportosan elszereződni, továbbá mindazon gazdasági munkaadók, kiknek munkáskereslete helyben kielégítést nem talál, fentnevezett törvényhatósági munkasközvetítőnél a rendes hivatalos órák alatt (hétköznap d. e. 8 órától d. u. 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 8 órától déli 12 óráig) jelentkezhetnek. A gazdasági munkát keresők által a név, lakhely s az elvállalni szándékolt munka neve, a gazdasági munkásokat keresők által pedig szintén a név, lakhely, a munka neve és az ajánlott bérfeltételek jelentendők be. Mindazon gazdasági munkaadóknak és gazdasági munkásoknak, kik szóval, levélben vagy távirattal a törvényhatósági munkasközvetítőhöz fordulnak, a szükséges felvilágosítások szóval, illetőleg a mennyiben a magánlevelek által kért válasz megadásáért járó 20 fillér készpénzben, avagy bélyegjegyekben részére megküldetett és a válasz bérmentesített, levélben, táviratban megadatnak. A jelentkező gazdasági munkásoknak munkásigazolvánnyal kell birniok.«

— (Küzdelem a Barnum jegyekért.) A Fischer-féle könyvkereskedésben (városház épület) tudvalevőleg, lehetett öt és hat koronás jegyeket előre váltani. Ugy volt, hogy kilenc órakor már adnak ki jegyeket. Azonban a vonatok késése miatt csak tizenkét óra után lehetett jegyeket kapni, s akkor már, de egész délelőtt annyian álltak már el az üzlet bejáratát, hogy valósággal küzdeni kellett a bejuthatásért, sőt féltizenegytől fogva be sem lehetett menni, mert az ajtót bezárták.

— (Betörő pincérek.) Kővágó-Szöllősről jelentik a főtisztviselői hivatalnak, hogy ott tegnap délután félkét órakor épen akkor tartóztatták le Schuller Hermant és Aschinger Ferencet, a kik magukat pincéreknek vallották, mikor Hergely József, kő-

vágó-szöllősi lakos házába behatolván a zárt szekrényből, miután felnyitották, egy korona husz fillérnyi összeget elvittek. Most elfogva várják az igazságszolgáltatást.

— (Barnum tyukja.) Ma reggel óriási néptömeg várta Barnumék vonatát, melyek sok késéssel bár, de megérkeztek a délelőtti folyamán. Persze a rengeteg népség közt folyt a vicc-aradat. A többek közt Barnum két tyukjáról is beszéltek. Az egyik tyuk vak, a másik ép szemű. Ez a két tyuk versenyt fut s az a nagyszerű, hogy a vak tyuk ér be először minden egyes futtatásnál. Erre is, arra is mindenki csodálkozott s azt kérdezte, hogy lehetséges ez?

— Hogyan? — válaszolá komoly arccal az elbeszélő — a vak tyuk könnyebben tud futni, mert annak nincs tyukszeme!

— (Idegenek.) A tegnap délelőti vonatok s a mai szakaszok tömve érkeztek meg Pécsre. A kik másodosztályra váltottak jegyet, azok jórészt harmadosztályon utaztak, mert a másodikon nincs hely. Óriási néptömeg hullámozott ma egész nap az utcákon, különösen az indóház-utcán s a siklósi országúton. Csupa idegen arc, akik a cirkusz kedvéért jöttek be Pécsre. Nem hoztak magukkal pakkot, hisz csak egy napra jöttek. Ha most folyna a népszámlálás, legalább is hetven, nyolcvanezer embert számlálnának meg városunkban. Ma több nálunk az idegen, mint a helybeli.

— (Emelkednek az árak.) Jobban mondva emelkedtek az árak már tegnap délutántól fogva minden téren. Még a házaló gyümölcsös asszonyok is felemelték a gyümölcs árát jó magasra. S ha kérdezi az ember, hogy miért, hát egyszerűen azt felelik, most sok fogy, nagyon sok az ember Pécsen, felhasználják a kedvező alkalmat, többet úgy sem jön Barnum Pécsre. Más meg mi is vonzana annyi embert Pécsre, még király járáskor sincs annyi vendége a városnak, mint most, hát mindenki igyekszik a kedvező alkalmat kizsákmányolni.

— (Az ékszerek és a férfiak.) Rendszerint a férfiak nem igen lelkesednek az ékszerekért, hanem azért tagadhatatlan, hogy egy szép arany óra, egy izléses mellű, vagy egy antik pecsétgyűrű minden férfinak tetszik, még a legpuritánabbnak is. És tényleg, ha már ékszert hord a férfi, legyen az valóban választékos; ily finom izlésű dísz tárgyakat pedig hol lehetne jobban beszerezni, mint Schönewald Imre pécsi ékszerészénél. — A legkitűnőbb szabályozású »Longhines« arany és ezüst órák, pecsétgyűrűk, mellűk, inggombok, sétatálcák, dohányszelencék (a legszebb monogramokkal) borostyán szivarzó készletek, arany és ezüst láncok, angol gyártmányu crayonok, joujouk és az ugynevezett »Vieliebchen«-eknek való művészi arany és aranyozott emléktárgyak, mint legújabb párisi ujdonságok, a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

— (Szerencsétlenség a tömegben.) Berók István Barnumék felvonulását nézte a pályaudvari raktár előcsarnokáról, lévén az magas hely. Ennek a nyitott folyosónak nincs korlátja s így esett meg, hogy a nagy ámulásban lecsuszott a folyosó széléről s oly szerencsétlenül esett a földre, hogy a fejét beütötte s a balkarját kifecamította. Beszállították a kórházba, a hol fejét bekötötték s karját helyreigazították.

— (Ájulások.) Ma kedvezett az idő az amerikai vállalatnak, melynek aztán volt annyi nézője, hogy szinte elképzelni is lehetetlen. A nagy embertömegben, hol igen szorosan álltak egymás mellett, oly hőség volt, hogy többen elájultak. Így Mihók Antalné, Práhta Ödönné, Vihált József, kilenc éves fiú, s sokan mások egyszerre csak összerogytak s ki kellett vinni őket a tömegből s felmosdatták őket.

Tőzeg- klozettek.

T.

Kraus István urnak
Pécsett.

A nekünk szállított 9 drb *tőzegszóró* klozetekkel teljesen meg vagyunk elégedve. *A klozetek jól működnek és teljesen szagtalanok.*

Tisztelettel

Bedő Testvérek.

TÁVIRATOK.

— **Koronaőr beiktatás.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Ma délelőtt 11 órakor történt a budai királyi várakban *Széchenyi* Béla gróf, új koronaőr ünnepélyes beiktatása hivatalába *Szell* Kálmán miniszterelnök, mint ez alkalomra kinevezett királyi biztos, valamint az általa meghívott országgyűlési tagok, miniszterek és főméltóságok jelenlétében. A beiktatás után a király az új koronaőrt kihallgatáson fogadta.

— **Nyájaskodások a Reichsrathban.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A bécsi Reichsrath mai ülésén napirend előtt a keresztény szocialisták interpellációt jelentettek be egy szentpölteni bírósági elnök ügyében. Az interpelláció során a képviselők közt heves szóváltás keletkezett, „gazember, bitang, alávaló zsvány, hazaáruló” kifejezéseket vágdostak egymás fejéhez s a dolog csaknem tettelegességre került. A botrányt nagynehezen sikerült elcsendesíteni, mire áttértek a napirendre.

— **Havazás Erdélyben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Szászrégenből sürgönyzik, hogy ott ma reggel óta sűrű hó esik. A görgegyi havasokat vastag hó borítja s a levegő nagyon hideg.

— **Hírek az udvar köréből.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Gizella* főhercegnő kíséretével a mai reggeli gyorsvonattal Bécsbe utazott. — *Eulenburg* herceg, német nagykövet Budapestre érkezett.

— **Megszökött vőlegény.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Weinstein* Vilmos budapesti kereskedősegéd egy gyomai lókereskedő leányát eljegyezte s a lakodalom napján a leány hozományával, néhány ezer koronával megszökött. A budapesti rendőrség ma éjjel egy budapesti orfeum-énekesnőnél letartóztatta a szökevény vőlegényt s nyomban a békésgyulai kir. ügyészséghez kísértette.

— **Bibornokavatás Budán.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Taliani* bécsi pápai nuncius ma délelőtt *Aversa* titkárral Budapestre utazott, hogy jelen legyen holnap a budai palotában, mikor

a király az új bibornokoknak átadja a bibornoki kalapot. Az új bibornokok és *Pinnsky* gróf, prágai helytartó ma délután érkeznek Budapestre.

— **Fogoly boerok Indiában** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A Havarden Castle nevű angol gőzös ma reggel számos boer fogollyal Bombayba érkezett. Utközben tíz fogoly meghalt.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Nyilt-tér.

Eladó ház és házhely.

Schlauch Imre építész tulajdonát képező **Árpád-utca 26^{2/3} szám** alatt lévő

háza (nyaraló)

a mellette levő házhelylyel együtt előnyös ár és feltételek alatt szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás az eladónál Indóház utca 28. sz. nyerhető.

KIS HIRDETÉSEK.

Lánc-utca 11. számu

h á z,

mely áll 7 lakás és nagy pincéből, gyümölcsös kerttel együtt jutányos árért eladó.

Egy szakképzett gépész, a ki 4 évig volt egy helyen alkalmazva, hasonló állást keres nagyobb gőzmalomnál vagy uradalomnál. — Bővebb értesítést ad **I. P.** Pécs, Lánc-u. 11. sz. a.

Tavaszi-u. 19. számu

HÁZ,

eladó, mely áll 6 szoba, 3 konyha, 2 éléskamra és nagy kertből. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

Bátori-u. 10. számu HÁZ

eladó, esetleg elcserélendő. Bővebb értesítést ad ugyanott a háztulajdonos.

Rambuszek Jakab

szalma- és nádszék-készítő PÉCS, Kossuth Lajos-utca 16.

Elvállal ugyane szakmába vágó javításokat is jutányos árért.

Kugler Lipót, kárpitos

Kassárnya-utca 27. Elvállal mindenféle szakmába vágó új munkát és javításokat.

Dömel Nándor szoba- templom, cég, díszfestő és mázoló.

József-utca 5. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árért!

Attila-u. 5. számu

h á z

mely áll 3 lakás és egy nagy pince-helyiségből jutányos árért eladó. Értekezni ugyanott a tulajdonosnénál.

Alsó-Balokányi-utca 4. számu

h á z,

mely uri lakásnak igen alkalmas, gyümölcsös kerttel együtt, jutányos árért eladó.

REINISCH ANTAL férfi szabó

Lyceum-utca 17. sz.

Elvállal férfi-ruhák készítését a legújabb facon szerint, ugyszintén javításokat is elfogad a legjutányosabb ár mellett.

Özv. Kovátsits Antalné

sziiggyártó-üzlete PÉCSETT, Irgalmasok bazárja. Ajánlja dusan felszerelt raktárát lószerszám, nyereg, pénzerszény, utibörönd és sétatobokban.

Hirdetések.

Egész lakások, valamint egyes szobák, termek, lépcsőházak, folyosók stb.

legszebb és tartós kifestését eszközli a lehető

legjutányosabb árak mellett

MARXREITER VICTOR

40 év óta fennálló és a legjobb hírnévnek elismert

szoba, templom és dísz-festő cég

Pécsett, Zrinyi-utca 3. szám.
(Jókai-tér alatt.)

Templom festéseket képekkel vagy a nélkül a legművészesebb kivitelben.

... Legújabb minták nagy választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Uj találmány!

A szegedi VIDERKER MÁRTON-fele

szabadalmazott támlába rejthető

fedeles

kocsi-ülések

melyeknek Baranya- és Somogy-vármegyék területén kizárólag **egyedüli elárústitója** vagyok és a mely ülések nap, szél és a legnagyobb viharok ellenállva, Phaethon kocsikra, valamint gazdasági és ló kocsikra is alkalmazhatók

☛ nálam kaphatók. ☛

Ajánlom továbbá a kor igényeinek megfelelően berendezett **kész kocsi raktáramat, kocsifényező és nyerges-műhelyemet**, hol minden e szakmába vágó munka gyorsan és olcsón készül.

Hibátlan és kifogástalan munkáimra különös figyelmet és gondot fordítok, miért is kérem a t. megrendelőket, hogy teljes bizalommal hozzám fordulni sziveskedjenek.

Brenda József

kocsigyártó,

Király-utca 30. és Percel-utca 27. sz.

Lámpárter Károly

kocsigyártó
PÉCS, Országút 24. szám.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelően berendezett

kocsigyártó,

fényező- és nyerges-műhelyét,

hol minden e szakba vágó munkát gyorsan és **jutányos árak** mellett készít.

Levélbeli meg-
vásra bárhol is kész-
séggel megjelenek.

Műhely-változás!!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

lakatos * * * *

*** * műhelyemet**

Siklósi-u. 10. szám alatti ház-
ból 1901. május hó 1-én **Cit-
rom-u., Köszl-féle házba** helyezem
át, hol mindenféle **épület- és butor-
vasalást** elvállalok.

Ajánlom saját gyártmányu **sarok ágy-
vasalásomat**, mely az ágat összehuzza és
ezáltal az ingás ki van zárva; továbbá el-
vállalok **függő-lámpa elhelyezéseket, az ösz-
szes konyha eszközök javítását, utazó kosár,
koffer és táskák vasalását és javítását;
címablak készítését és elhelyezését, vasbu-
tor javítását.**

Kiváló tisztelettel :
Műncz József,
műlakatos.

Kertmegnyitás

a „Kis-Vigadó“-ban

A „Kis-Vigadó“ kerthelyiségei a
mai naptól fogva a n. é. közönség
rendelkezésére bocsájtattak. Kimérésre
kerülnek :

Kablár féle kitűnő fehérbor 80 fl. literje
Pécsi asztali-óbor 80 fl. >
Villányi vörös 1 — kor. >

Zónareggeli 16 fillér.

Scholtz Gyula sörgyáros kitűnő
márciusi söre naponként frissen
csapoltatik.

Olcsó ebéd- s vacsora-bérlet (3
tál ebéd, 1 tál vacsora 36 kor.)

Naponta kitűnő hideg ételek ussonnára.

Fedett tekepálya.

Mindennap rántott-csirke 40 fillér. —
Paprikás-csirke galuskával 40 fillér.

Számos látogatásért esd :

őzv. Hirczy Ferencznő.
vendéglős.

**A város és vidék kedvelt
találkozó helye!**

IRDETESEK

. jutányos áron a
kiadóhivatalban
. vétetnek föl.

Subert S. utóda

BRUHÁCS JÁNOS,

műköszörüs és aczéláru-üzlet
Pécs, Munkácsy Mihály-u. 1.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát (minden-
nemű aczéláruban, ugyszintén elfogad min-
dennemű köszörüléseket és javításokat a
legjutányosabb árak mellett.

A pécsi igen tisztelt közönségnek ez uton tisztelettel tudomására
hozzuk, hogy **a valódi és világhírű „Schönmann“-féle**

Ambre és Cairó-féle

czigaretta hüvelyek ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

egyedüli eladási jogát
őzv. Tausz Vilmosné

dohánykülönlegességi raktárának **adtuk át.**

Hogy ezen, még eddig felülmulhatlan hüvelyek elterjedését előmoz-
ditsuk, a fenti cégnek oly olcsó árakat adtunk kézre, hogy képes **100**
hüvelyt 20 krért, 6000 drbot frt 6-80 adni.

Ezáltal mindenkinek lehetővé van téve **jó papirt olcsó áron**
használnia.

Teljes tisztelettel

Schönmann & Singer.

István-pincze.

Mától kezdve minden nap a

Dreher-féle Korona-sör

(á la Pilsen) jön kimérésre!

Kitűnő konyha! **Jó pécsi borok!**

István-pincze.

LIEBHARD JENŐ

épület- és műlakatos PÉCSETT, Siklósi országút 22.

Elvállal mindennemű

műlakatos munkát,
sirkerítés, sirkereszt, sirlámpa, csillár és mindennemű disz-
tárgy készítését, továbbá mindennemű **épület-lakatos munkákat,**
**épület-vasalást, takaréktűzhelyek, valamint görredőnyök, (ro-
lók) készítését és vízvezeték szereléseket.**

Lelkiismeretesen, pontosan és olcsón eszközöl mindennemű **javi-
tásokat.** *Költségvetéseket kívánatra díjmentesen készít.*

125. sz.

1901.

Árverési hirdetmény.

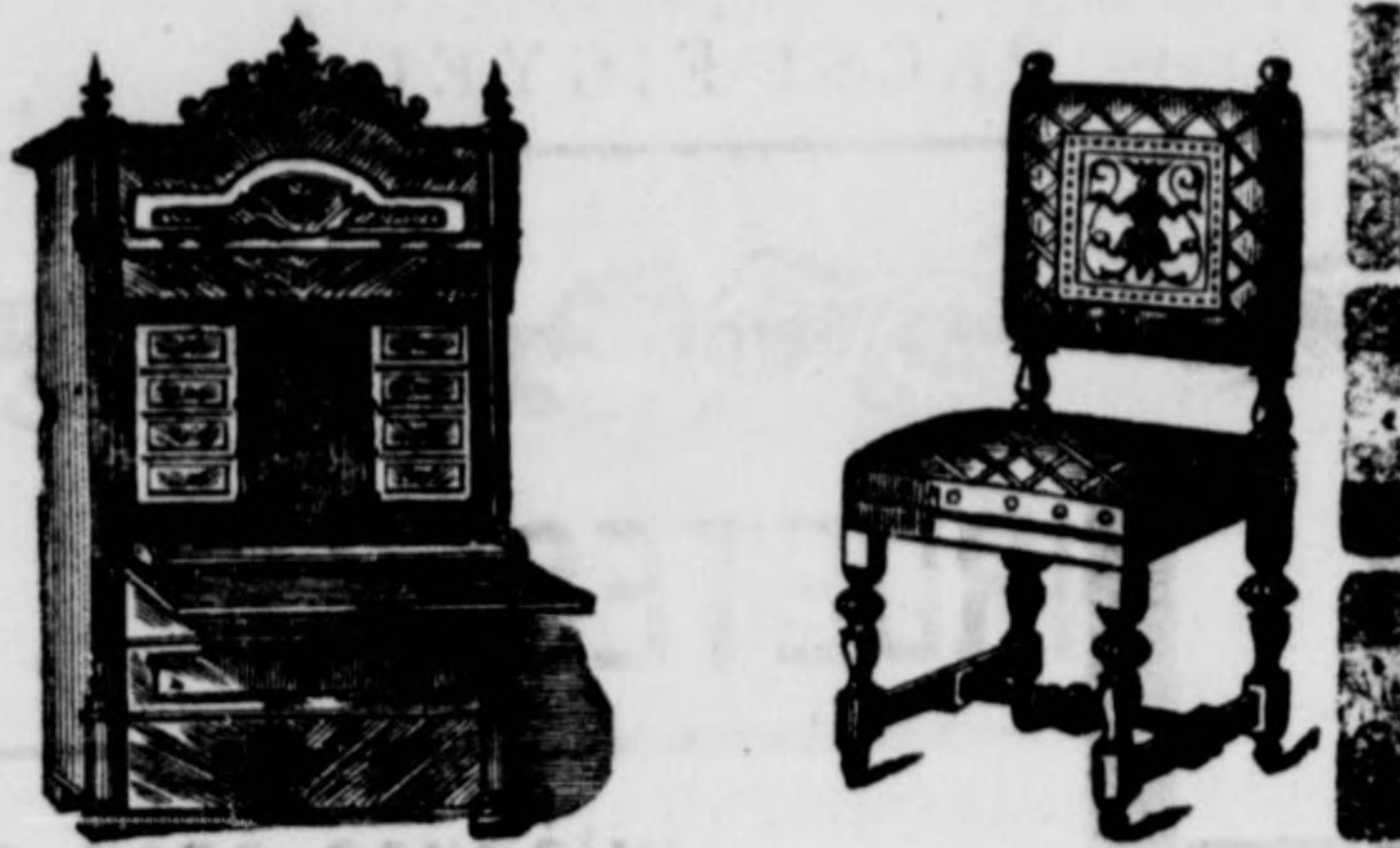
Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hirre teszi, hogy a pécsi kir. törvényszék 1900.
évi 17393/polg. sz. végzése következtében dr.
Kontz Adolf ügyvéd által képviselt Mosztbacher
János kisnyárádi lakos javára Dantz Mihály s
neje Gergen Anna marázai lakosok ellen 5600
kor. s jár. erejéig 1901. évi január hó 12-én
foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és
felül foglalt és 2069 kor 20 fillérre becsült követ-
kező ingóságok, u. m.: szoba butor, házi és
gazdasági eszközök, gabona, takarmány, lovak
s szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécsvárad kir. járás-
bírósa 1900. évi V. I. 35/14. számú végzése
folytán 5600 kor. tőkekövetelés, ennek 1897.
évi január hó 1-ső napjától járó 6% kamatai,
1/2% váltódíj és eddig összesen 355 kor. 52
fillérben bíróság már megállapított költségek
erejéig Maráza községben az alpörösök la-
kásán leendő eszközlésére 1901. évi április
hó 30. napjának délelőtti 10 órája határ-
időtől kiüzetik és ahhoz a venni szándé-
kozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c.
107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés
mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingósá-
gokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra
kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés
az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében
ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pécsváradon, 1901. évi április hó
16. napján.

Kovácsy Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

Legjobb készítményü

butorok

legolcsóbban vásárolhatók

FEHÉR BÉLA

butor-raktárában

Pécsett, Apáczá-utca 2. sz. a.

(a Takarékpénztári új palotában.)

Külön osztály kárpitos butorokra.**Deutsch Adolf férfi-szabó****PÉCS,****Majláth-tér 7. sz., (Vadászkürt-szálloda.)**

Elvállal facon-munkát férfi- és gyermek-
ruhákban, a legelegánsabb kivitelben, ugy-
szintén javítások és vegy-ruhatisztítások
a legjutányosabb árakért elfogadtatnak.

Németh István
templom-, szoba- és cég-
festő
(Tábor-utca 12. sz.)

jutányosan elvállal minden
e szakmába vágó munkát a
legujabb mintákkal.

Dr. Kriegl József

valódi angol

tannochinin-pomádéja**Before.**

megakadályozza a hajnak és
szakálnak korai kihullását és
megőszülését s elősegíti annak növését.

3 korona

előleges beküldése után egy tégelylyel portó és
költségmentesen küld

Chief-Office 48, Brixon-Road, London, SW.

Az utalvány így címezendő:

Thierry A. gyógyszerész balzsam-gyára

2. Pregrada Rohits-Sauerbrunn
mellett.

After.

Nagyban vevőknek te-
temes árendemény.

VIRÁGH JÓZSEF

kocsigyártó

PÉCS, Siklósi-országút 33. (Mátyás király szálloda mellett.)

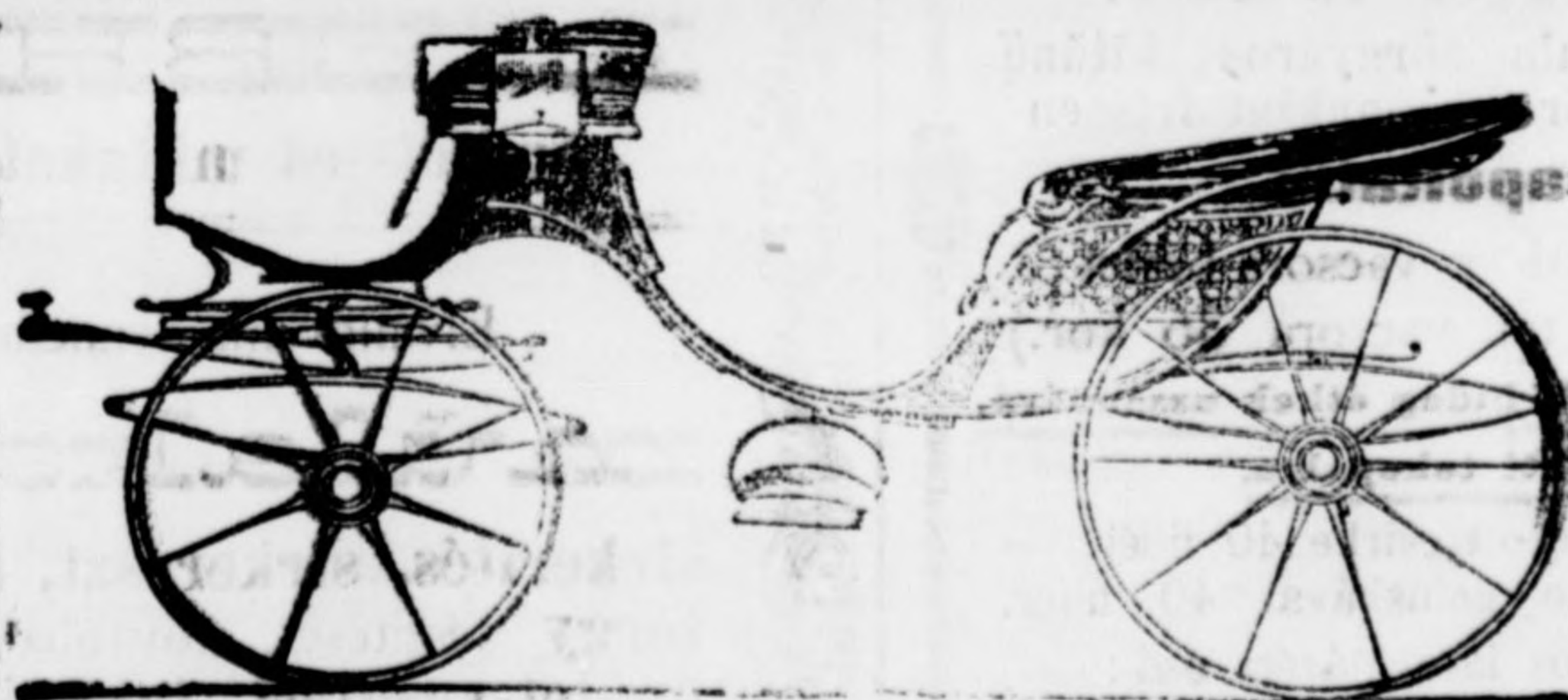
Ajánlja a kor igényeinek megfelelően berendezett kocsigyártó üzletét, hol minden e szakba
vágó munkák gyorsan és jutányos áron készíttetnek.

Átalakítások és javítások mindenkor jutányosan eszközöltetnek.

Legujabb minták után készült kocsikból állandó raktárt tartok. Miután a raktáromon és nálam
megrendelt kocsik teljesen saját üzletemben készülnek, úgy a fa, vas, fényező, valamint a kárpitos
munkák és így minden nálam megrendelt kocsikért és átalakításokért több évi jótállást vállalok.

Egyszersmind föl hívom a nagyközönség b. figyelmét az ujonnan feltalált **szegedi Widerker-**
Márton-féle szabadalmazott támlába rejthető fedeles kocsik-ülésekre, melyek-

nek **Baranya vármegye** területén
egyedüli elárusítója vagyok és a mely
ülések **nap, szél és a legnagyobb**
viharnak ellentállnak és a melyek
úgy diszkocsikra, va lamint gazdasági és
igás kocsikra alkalmazhatók.

Levélbeli meghívásra bárhol
is készséggel megjelenek.